

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pòli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljani po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 20. oktobra 1880.

Obseg: O pridelovanji debelega pitanega kostanja. — Kaj početi z bolnim krompirjem. — Teleta se dobro odebelijo ali spitajo. — Zoper drisko od matere odstavljenih telet. — Gospodarske novice. — Bandero dežele kranjske. — Slika ranjcega cesarja Franca I. — Nekaterih današnjih narodov ženitovanjski običaji. — Mnogovrstne novice. — Slovansko slovstvo. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

O pridelovanji debelega pitanega kostanja.

Piše vodja R. Dolenc.

Pravi kostanj — *Castania vesca* — nahaja se kakor drobno-zrnato divje drevó marsikje tako razširjen, da vstvarja cele šume ali gozdove. Tako na Francoskem, Španskem, Laškem, Hryaškem, Slavonskem, na Primorskem, pa tudi na Štajarskem in dolenjem Kranjskem. V mnogih krajih, na pr. na Francoskem, Laškem, Primorskem, južnem Tirolskem itd. se pa tudi debela sorta kostanja, „maroni“ (marún) imenovana, veliko gojí kakor sadno drevó. Pri nas na Slovenskem se, razen na Primorskem, le prav malo marúna prideluje, a vendar bi povsod tam, kjer drobni kostanj dobro uspeva, tudi marún dobro uspevati mogel. Da bi se pridelovanje maruna po Slovenskem razširilo, podam častitim čitateljem sledeči, na ptujo, osobito pa na lastno skušnjo oprti navod.

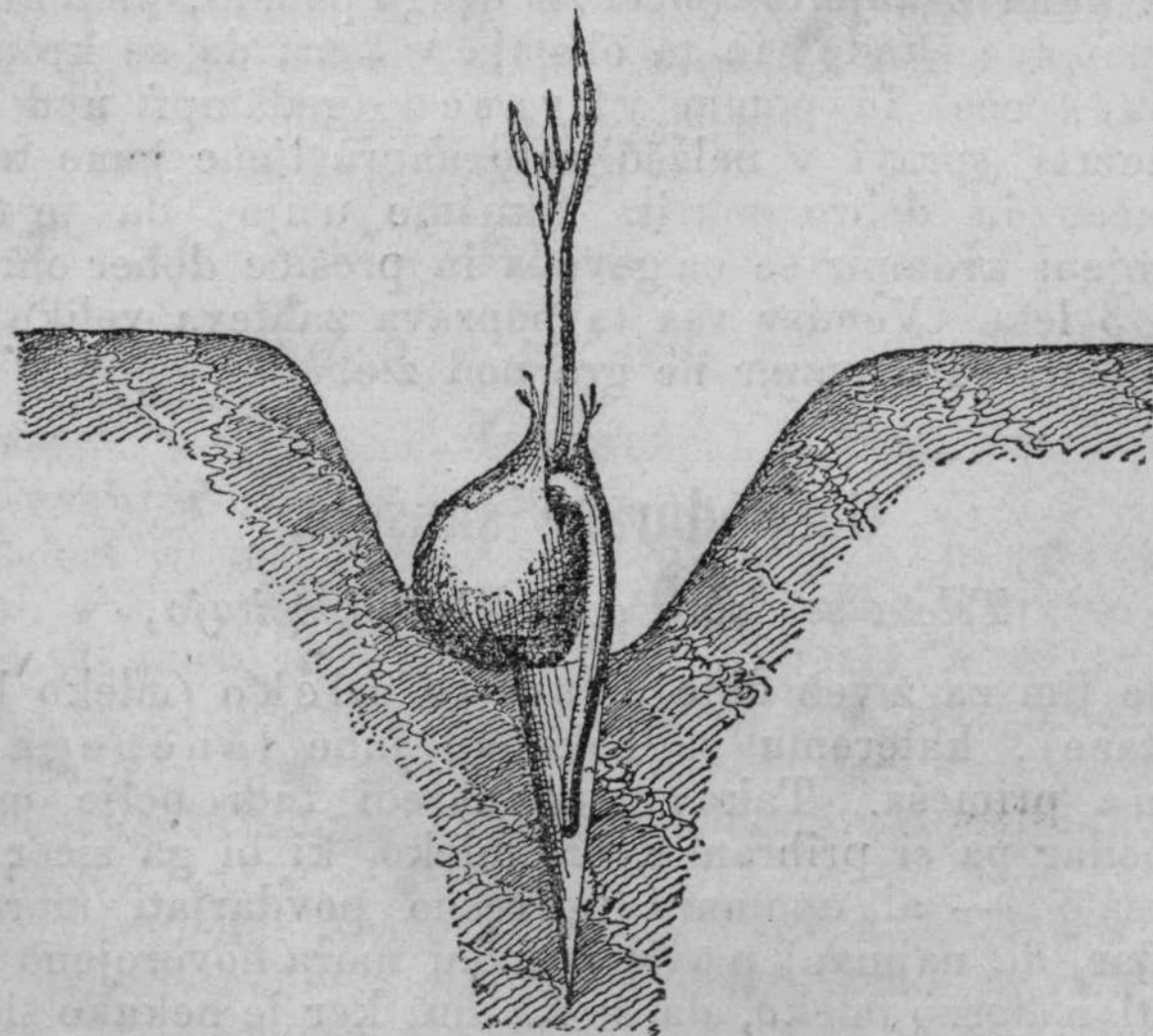
Navadno se pitani debelo-zrnati kostanj ali marún tako obdeluje, da se drobnozrnati v drevesnico vseje, ter iz njega izrastla drevesica s cepiči marunovimi požlahné. Požlahnena drevesica se potem še par let v drevesnici pustijo, potem izkopljejo, ter za drag denar prodajo.

Ta način kultiviranja ali pridobitve marunnih dreves pa nikakor ni pravi, kajti prosto vsejani kostanj napravi po svoji naravi zeló močno srčno koreniko, katera se pri izkopavanji prav gotovo poseče. Kostanj s presekanó srčno koreniko se pa kaj nerad prime, in ako se tudi prime, jako slabo raste. Med 100 presajenimi drevesci raste jih morebiti komaj 10 krepko, vsi drugi se ali ne primejo, ali, če se tudi primejo, skozi več, znabiti celó 5 do 10 let prav slabo brez vsega prirastka rastejo. Sploh hira presajeno, ne krepko rasteče kostanjevo drevesice toliko časa, dokler se s pomočjo iz tal zagnale močne mladike samo ne pomladí, potem se pa prvotno žlahno deblice do tal posuší. Hitrejše se doseže čvrsta rast, ako se presajeno drevesice v 2. ali 3. letu po presaditvi, tikoma nad zemljo odreže. Pri tem pa skoro ni drugo mogoče, kakor to, da se žlahni del drevesa zopet odreže, tako pa se potem v prvem kakor drugem slučaji, namesti drago kupljenega marúnovega drevesa, le malo ali nič vreden divjak dobí.

Obema napakama, to je, slabemu poprijetju iz drevesnice presajenih kostanjev, kakor tudi slabi sledeči rasti se pa lahko pomaga, in sicer tako-le:

Vzame se drobno-zrnatega zdravega kostanja, ka-

teri se pozno v jeseni v zaboje (kištice) med pesek vloží tako, da na lego peska pride lega kostanja, in tako dalje do vrha. Zaboji se s pokrovi pokrijejo, ktere je treba trdno pribiti — ter na suhem kraji tako globoko v zemljo zakopljejo, da jih zmrzlin ne doseže. Spomladi pustijo se zaboji tako dolgo v zemlji, da zaženejo kostanji 4–6 centimetrov dolge kalí. Zaboji tako izkaljenih kostanjev se prenesó v red v drevesnico, na mesto, kjer jih gospodar misli vsaditi; tó se prav previdno eden za drugim iz zaboja vzame in na koreninnih kalih tako skrajša, kakor to *podoba 1.* kaže. Tako skrajšani kostanje se morajo vsaditi koj, da kavje ne zarujavi, v posebno pripravljene, 45 do 60 centimetrov oddaljene jarke. Jarki pripravijo se pa tako-le: Na pravih mestih — 45 do 60 centimetrov saksebi — se izkopljejo z matiko poprej, najboljše v jeseni, v uže meter globoko prekopani svet, 8 do 10 centimetrov široke, in 5 do 6 centimetrov globoke brazdice. V znožje tako napravljenih brazdic ali jarkov zavrtajo se v oddaljenostih 45 do 60 centimetrov sè železnimi ali pa tudi lesenimi klinami zadosti globoke luknje, v katere se kavje kostanjev tako vtakne, kakor to *podoba 2.* kaže. Tako potaknjeni ko-

stanje zasujejo se s prav fino zemljico, še najboljše s prav finim presejanim kompostom; konečno se pa še z vodo dobro zalijejo.

Na ta način vsajeni kostanji zaženejo, namesti prav močne srčne korenike, več stranskih, katere se veliko lepše, to je, lože izkopati dadó; to pa ravno stori, da se ne ranijo tako, kakor srčne, in da se drevesca veliko raje primejo, ter tudi kmalu brez skrajšavanja deblic krepko rastejo. Vendar je poslednje še vedno tako zelo potrebno, da je najboljša, ako se za drevesnici po tem načinu le dve- do triletni, nikdar pa ne starejši, divjaki pridobijo, kateri se na stalno mesto presajeni v 2. letu brez pardona tikoma nad zemljo skrajšajo, ter iz sledečega najkrepkejšega novega poganka novo deblo izredí, katero se še le v pravi visokosti požlahni.

(Dalje prihodnjič.)

Kaj početi z bolnim krompirjem.

Kmetijskemu institutu vseučilišča Halleškega došlo je od več strani vprašanje, kako bi se bolni krompir dal porabiti? Prof. dr. Kühn je na vprašanja odgovoril tako-le:

Letos se slišijo po vsem svetu pritožbe, da krompir boleha (gnjije). V vsem meni v preiskavo poslanem krompirju sem našel navadno krompirjevo bolezen, katero dela ona gljiva, kateri je ime „Phytophthora (Peronospora) infestans“, po kateri začne krompirjevec (perje) kmalu venéti, krompir sam pa na lupini in znotraj dobi rujave lise, katere večkrat kakor venček (krancelj) obdajajo krompir znotraj. Krompir take podobe, tudi če je zelo lisast, pa ni še prav za prav gnjil, da bi smrdel, sme se brez nevarnosti živini v živež porabiti.

To je po obilih skušnjah potrjeno. Še le takrat, ko je krompir začel plesneti ali popolno gnjiti, bilo bi škodljivo, ga živini za krmo dati, če tudi bi krompir kazal le malo take plesnine ali gnjiline.

Treba je tedaj, da se bolni krompir kmalu potem, ko je bil iz njive izkopan, porabi za živinsko pičo, dokler ne kaže nič družega, kakor samo gori popisane lise, kajti gnjiloba izkopanega krompirja se kmalu prične in potem ni krompir za nobeno rabo več.

Bolni krompir kmalu za živinsko pičo porabiti je pa le tam mogoče, kjer gospodar ni veliko krompirja pridelal in ima sam več živine ali da ga sosedom, ki ga nimajo, prodati more.

Kjer pa to ni mogoče zato, ker je gospodar veliko krompirja pridelal, je velike škode se le obvarovati tam, kjer je kaka žganjarija blizu, ki iz krompirja kuha žganje. Je sicer še druga pomoč, oteti krompir popolne škode, in ta obstaja v tem, da se krompir praži (peče) in potem vkvasen (gedämpft und eingesäuert) spravi v nalašč zato napravljene jame trdno natlačen in dobro pokrit. Skušnje učijo, da je tako shranjeni krompir se za goveda in prešiče dober ohranil 2 in 3 leta. Vendar vsa ta poprava zahteva velike natančnosti, da krompir ne gre pod zlo.

Gospodarske skušnje.

Teleta se dobro odebelijo ali spitajo,

če se jim za živež daje posneto mleko (mleko brez smetane), kateremu se nekoliko juhe lanenega semena primeša. Taka zmes naredi tudi bolje meso, gospodar pa si prihrani dobro mleko, ki bi ga sicer tele posesalo, — al opomniti in resno povdarjati moramo vendar, da najmanj prve tri dni mora novorojeno tele sesati materno mleko, da se ž njim, ker je nekako slano, čeva očisti titega blata, ki se je teletu v čevah nabralo, dokler je bilo v maternem telesu. Potem pa povživajo

gori navedeno slabeje mleko zmešano s prekuho lanenega semena.

Žitni črv in molj

se gotovo in prav lahko prežene s tem, da se v žitne kupe vtakne nekoliko pelinovih in žajbelnovih véj.

Zoper drisko od matere odstavljenih telet

hvalijo se mnogovrstna zdravila, al žalibog, mnogokrat taka, katera le škodujejo, ne pa, da bi drisko ozdravila. In zakaj to? zato, ker ni vse eno, ali driska izvira iz vnetih čev, ali pa da čeva niso prav nič vneta in driska uže več dni ali celo več tednov traja. Driska vnetih čev se sme ozdravljati le z žlemljivimi ali oljnatimi zdravili. Zoper drisko, katera pa brez vnetja uže več časa traja, je dobro potrjeno sledeče zdravilo: Vzame naj se v apoteki enaka mera (na pr. kake tri lote) v prah zmlete encijanove korenine, hrastove skorje in pa pelina. To skupaj se v dobro zamašeni steklenici shrani na suhem mestu. Kedar je treba tega zdravila teletu dati, naj se ga vzame polno žlico in dodá še žlico rženih otrobov, oboje skup pa v toliko mlačne vode raztopí, da se iz te zmesi naredijo kroglice, katerih se vsak dan po tri do štiri bolnemu teletu daje, dokler driska ne prestane.

Gobe iz lesa

se popolno odpravijo s salicilovo kislino, o kateri smo uže obširneje govorili v 39. listu „Novic“. Vzame se v ta namen 5 gramov te kisline, kateri se primeša nekoliko špirta in s to zmesjo namaže se lesovje, iz katerega gobe rastejo.

Gospodarske novice.

* V Parizu je sedaj razstava žuželk, katero je osnovalo ondašnje društvo za čebelarstvo in žužekoznanstvo. Razdeljena je ta razstava v 4 razdelke: 1. razdelek obsega čebele in sviloprejk, — 2. žitu, trti, sadju, gozdnemu drevju in drugim rastlinam škodljive mrčese, pa tudi različno orodje, s katerim se pokončujejo, — 3. poljedelstvu koristne žuželke, žive in mrtve v zbirkah, — 4. škodljive mehkužce (molluske). Razstava bode trajala do konca oktobra in bo pri tej priliki tudi zbor natorozuancev, v katerem se bodo razpravljala vprašanja o filokseri, lubadarji, koblicah itd. Vsak dan je ta razstava polna učenjakov in družih ljudi, kateri se zanimajo za znanje koristnih in škodljivih živali.

* Za kugo crknene rake, ki se, kakor je naš list uže omenil, v mnogih rekah nahajajo, preiskuje sedaj dr. Harz, profesor živinozdravstva v Monakovem, da bi se zvedel vzrok in bistvo te dosedaj redke kuge.

* O popotnem predavanji gosp. profesor Povšeta v Cerknem na Goriškem se „Soči“ poroča tako-le: Prošlo nedeljo, to je, 10. oktobra obiskal nas je mnogozaslužni in za blagor ljudstva jako vneti gosp. profesor Povše. Govoril je o sadjereji in to tako gladko, tako jasno, umevno in prepričalno, da smo ga kar z odprtimi usti poslušali. Ker je učeni gosp. profesor videl, da se naše ljudstvo za take reči zelo zanima, pridjal je svojemu govoru tudi nekaj opazk o poljedelstvu s posebnim ozirom na živinorejo. — Trud njegov gotovo ne bode zastonj; saj sem marsikaterega gospodarja slišal reči: „Saj bo res tako bolje, kakor gospod pravi; jaz bom poskusil“. Nekateri ukaželjni pa so celo vprašali: „Ali bo v nedeljo zopet?“

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pòli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrto leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrto leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 10. novembra 1880.

O b s e g: Vabilo gosp. družbenikom c. k. kmetijske družbe kranjske v občni zbor v Ljubljani. — O pridelovanju debelega pitanega kostanja. (Dalje in konec.) — Množina poljskih pridelkov je odvisna od množine redilnih snoví v zemlji. — Gospodarske novice. — O veteranskih društvih. (Dalje.) — Slovenski jezik v duhovnih uradnih na slovenskem Štajarji. — Slovenščina za časa Marije Terezije. — Protestantizem in škof Hren. (Dalje.) — Nekaterih današnjih narodov ženitovanjski običaji. — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Novičar.

Vabilo

gospodom družbenikom c. kr. kmetijske
družbe kranjske

v občni zbor v Ljubljani

24. dne novembra 1880.

(Zbor je v dvorani mestne hiše in se začne ob
9. uri dopoldne.)

Program obravnavam:

1. Predsednik odpre zborovanje.
2. Poročilo o delovanju glavnega odbora.
3. Predlog družbenega računa za leto 1878 in 1879 in proračuna za leto 1881.
4. Poročila in predlogi podružnic in predlogi posameznih družbenikov po propisu §. 19. družbenih pravil.
5. Predlog za premembo §. 6. deželne postave od 16. svečana 1879 o ravnanju s plemenskimi junci.
6. Poročilo o podkovski in živinozdravski šoli ljubljanski.
7. Volitev podpredsednika in 9 odbornikov na mesto po družbinih pravilih izstopivših.
8. Volitev častnih in dopisovalnih udov.

Dostavek. Če odbor prejme kako kmetijsko orodje, kako seme itd. za razstavo, se bode to skupno z nekaterimi na družbinem vrtu pridelanimi vrstami krompirja in žitnimi semeni v zbornici razstavilo.

Glavni odbor c. k. družbe kmetijske Kranjske.

V Ljubljani 2. novembra 1880.

Karol baron Wurzbach,

Dr. Jan. Bleiweis,

Gospodarske stvari.**O pridelovanju debelega pitanega kostanja.**

Piše vodja R. Dolenc.

(Konec.)

Kakor je iz podobe 4. razvidno, razločuje se od mene pravi način požlahnitve v piščalko, od nepravega (podoba 3.) v sledečem: Pri nepravem (pod. 3) je en del lubada od lesa podlage odločen ter popolno odvržen, pri pravem (pod. 4.) je pa zelo enaki del lubada sicer od lesa podlage ločen, a ne odvržen, ampak v večih posamesnih odkrkih (Streifen) podlagi puščen. Na piščalki sami je tudi neki sicer majhen, pa vendar jako važen razloček zapaziti. Pri napčnem načinu je namreč zdolnji robec piščalke kar vodoravno prirezan, pri pravem pa vrhu tega še nekoliko v podobi dleta prebijača, proti notranji strani poostren. To poslednje je zaradi tega potrebno, da se piščalka prav tesno za podlagi lubad zarije, kar vspeh požlahnitve bistveno podpira. Pravi način požlahnenja s piščalko popolnem dokončati, ni treba nič drugega narediti, kakor lubadne odkrke podlage pazljivo čez piščalko popotegniti ter jih s kakim vezilom povezati; maže ni treba nikake. Piščalke za ta način požlahnenja dobijo se lahko na dva načina. Ako jih je le malo potreba, poiščejo se spomladi, ko so pitani kostanje uže ozele neli, na njih ne še ozeleneli deli šib (mladike), katere se potem v podobi piščalk od lesa ločijo ter za požlahnitev porabijo. Ako se jih pa veliko potrebuje, potem se stori najboljšje, da se primerne šibe pitanega kostanja uže meseca februarja narežejo, ter v gorki kleti leže v pesek zakopljejo in večkrat z mlačno vodo polijejo. Do maja meseca postanejo tako spravljene šibe uže do dobrega sočne, in se porabijo za požlahnenje v piščalko.

Na vse zadnje morem še omeniti, da vsak pitani kostanj ali marún s staranjem drevesa postane v zrnji drobnejši in sicer tako, da se na prav starem drevesu pridelani uže zelo malo ali pa tudi prav nič od navadnega ne loči — razen takrat, če drevó v prav dobri zemlji raste ali pa, če se temu po umetni poti nasprotuje. Po umetni poti se pa zdrobljenju maruna v okom pride, ako se po zgledi Italijanov kostanjevo drevje večkrat pomladi, to je, ako se mu vsacih 12 do 15 let vse veje močno skrajšajo in prisečejo tako, da je drevo prisiljeno, nove veje narediti, na katerih se zrnje koj odebeli.

Blizo tako postopajo na doljnem Avstrijskem s češnjami. Ondi se zelo malo požlahnenih ali cepljenih češnjevih dreves nahaja, in vendar so njih češnje prav lepe, debele. To pa dosežejo ravno s tem, da češnjevo drevje večkrat pomladijo.

Doljni-Avstrijanci pomladujejo iz enacih vzrokov tudi hruško saleburgarico, katera je tudi po slovenskih deželah močno razširjena.

Naši Dolenci pripeljejo mnogo češenj na ljubljanski trg, pa med temi kaj malo debelih cepljenic in to zato, ker je njih drevje večinoma divje. Oni bi torej z večkratnim pomladenjem svojih češnjevih dreves lahko dosti lepše češnje pridelovali, kakor jih pridelujejo dandanes.

Iz istih vzrokov, po katerih sem skrajšanje kostanjevih kalí priporočal, priporočam tudi skrajšanje kalí mandeljnov, na katere mislimo breskve požlahniti.

Množina poljskih pridelkov je odvisna od množine redilnih snovi v zemlji.

Spisal Gustav Pirc, adjunkt na deželni vino- in sadjerejski šoli na Slapu.

Naslov tega članka je eden izmed najimenitnejših zakonov novejšje agrikulturne kemije.

S spoznanjem tega važnega zakona odprle so se nove poti umetnemu gnoju, kar se bode pa še veliko bolj storilo, ko bode znanje tega zakona med poljedelce prodrlo. Predno se pa nadalje o njega važnosti izrazim, hočem ga nekoliko razjasniti s sledečim izgledom.

Navadni, sredni pridelek zimske pšenice na enem hektaru njive je 1848 kilogramov zrnja in 2700 kilogramov slame, toraj vsega skupaj 4548 kilogramov. Vso tvarino, iz katere sedaj obstoji pšenični pridelek, vzela jo je rastlina večidel le iz njive, toraj je tudi njiva za toliko one tvarine revnejša. Izvzemši nerudninske in nekatere manj imenitne rudninske snovi, obstoji teh 1848 kilogramov pšenice in 2700 kilogramov pšenične slame iz $27\frac{3}{4}$ kilogr. kalija, $8\frac{1}{3}$ kilogr. apna, $6\frac{1}{2}$ kilogr. magnezije in $20\frac{1}{2}$ kilogr. fosforove kisline.

Da smo zamogli toraj ta pridelek doseči, treba je bilo, da je v zemlji bila zgoraj omenjena množina kalija, apna, magnezije in fosforove kisline, in sicer v takošni podobi, kakor jo rastlina za hrano rabiti zamore.

Kaj bi se pa zgodilo, ako bi ene teh snovi nekoliko manjkalo? Kaj drugzega, kakor to, da bi se pridelek v tolikošni meri zmanjšal, kolikor ene ali druge redilne snovi primanjkuje. Če je, na priliko, v zemlji desetkrat toliko kalija, apna, magnezije, kakor je potreba, fosforove kisline pa na primer za eno četrtinko manj, kakor bi je pšenica za zgoraj omenjeni letni pridelek potrebovala, potem se bode tudi letni pridelek brez ozira na one snovi, katerih se več v zemlji nahaja, vendar za celó četrtinko skrčil.

Vkljub temu, da naravna sestava zemlje skrbi za pravo razmero med redilnimi tvarinami, in da se redilne snovi, katere se s žetvijo iz njive vzamejo, zopet z gnojem povrnejo, vendar dostikrat nastane slučaj, da ene ali druge snovi zmanjka.

Naj navedem le dva imenitnejša slučaja.

Mislimo si gospodarski način, ki je navaden na Ljubljanskem, Sorškem in Kranjskem polji. Pri gospodarstvu v teh krajih se vsled prodaje žita iz njiv veliko več fosforove kisline izvozi, kakor pa z gnojem dovažva. Ta gnoj se nareja iz rastlin, v katerih je le malo fosforove kisline, toraj je tudi gnoj na tej redilni snovi revnejši. V teku več let se ta pri-

manjkljej precej čuti, in ubogi kmetič vkljub vsemu gnojenju ne more slabim letinam v oko priti, ker vzroka ne vé, zakaj zemlja peša, in le slabemu vremenu pripisuje slaběji pridelek.

Drugi, tudi navadno gospodarsko imenitni slučaj je Vipavska vinoreja. V tej dolini je vinoreja čez 600 let stara, vinogradom se pa do zadnjih 30 let prav nič ni gnojilo. Če se tedaj pomisli, koliko so vinogradi dali grozdja, odpadkov pri režnji, odmrlih trt in listja za steljo in krmo, pa niso nič nazaj dobili, potem se lahko ugane, koliko redilnih snovi, med temi posebno kalija, se je iz vinogradov vzelo. Vipavski zemlji uže vsled njene narave sami na sebi primanjkuje kalija, zato Vipavci toliko časa ne bodo imeli stalno dobrih letin (se ve da, brez ozira na vremenske nezgode), dokler ne pričnó resno misliti na nadomestjenje izgubljenega kalija z imenitnim kalijeve m gnojem. Samo hlevski gnoj ne more tega učiniti, kajti on se prepočasno razkrojuje, ima za tako vtujeno zemljo premalo kalija, pa tudi čas in množina njegove porabe sta manj ali več omejena.

Iz navedenih slučajev je tedaj razvidna potreba in imenitnost umetnih gnojilnih pripomočkov, o katerih hočem prihodnjič več govoriti.

Konečno naj še nekaj omenim. Reklo bi se mi lahko, da kmet ne more vedeti, kaj da njegovi zemlji manjka in kako naj bi on to nadomestil. Resničen je ta ugovor, — zato naj pa gospodarji sami na to gledajo, da vsaj iz vsake vasi enega fanta v kako kmetijsko šolo pošljejo, umnega kmetijstva se učiti. Kranjci imajo v Slapenski šoli dobro in sposobno gospodarsko učilišče, deloma vsaj tudi za poljedelstev in živinorejo. Vrh tega bil bi pa tudi čas, da bi se na Slapenski šoli jako potrebna gospodarsko-kemijska poskuševalna postaja osnovala.

Gospodarske novice.

* *Zakaj Amerika s svojimi kmetijskimi in obrtnjskimi pridelki vse evropske trge osiplje*, kaže spis v francoskem časniku „Debat“. Vzrok sila velikih pridelkov žita, volne itd., ki jih Amerikanci vozijo na Anglesko, Francosko, Rusko, Nemško itd., in tu po nižji ceni tlačijo kupčijo domačih pridelkov, je — kakor navedeni časnik piše — dvojni. Eden je ta, da se v severni Ameriki ne pomnožuje število prebivalcev v taki razmeri, kakor se množijo pridelki. Od leta 1860. do 1879. se je število prebivalcev pomnožilo za 55 odstotkov, — pridelalo se je pa žita več za 150, volne za 290, nasoljenega mesá za 200, železa za 230, petroleja za 3800 odstotkov. Drugi vzrok pa je, da Amerikanci vse z manjšimi stroški, tedaj cenejše pridelujejo in izdelujejo, zato pa tudi veliko cenejše prodajajo, kakor jih prodajajo druge dežele, kjer so davki višji, delavci dražji, človeška hrana dražja, živinska krma dražja, na kratko rečeno, vse dražje.

* *Deželna komisija za uravnavo zemljiškega davka v Galiciji* je prinos njiv in družih zemljišč tako nizko cenila, da je centralna komisija na Dunaji za potrebno spoznala, poseben odbor (Reise-Comité) v Galicijo poslati, ki je v cenitve okraja Lvovskega, Tarnopoljskega in Krakovskega preiskaval. Ta odbor je res zemljišča tako nizko cenjena našel, da bi vse druge avstrijske dežele očitno škodo trpele, če bi bila cenitev galiske deželne komisije obveljala. Tako na priliko je prinos enega oralá pšenične njive cenjen na 15 vaganov. Omenjeni potujoči odbor pa odločno trdi krivico te cenitve, ker prinos navedenega oralá se more ceniti na 18 va-